

***Statenstuk* 34**

De Drentse Landbouw maakt de Toekomst

Advies: ter behandeling in de Statencommissie Milieu, Water en Groen op
10 februari 2003

B-stuk

Behandeld door de heer K. de Jong, telefoonnummer (0592) 365239
Portefeuillehouder: mevrouw A. Edelenbosch

Inleiding

De komende jaren staan de ontwikkelingen in de landbouw in het licht van de herziening van het Gemeenschappelijk landbouwbeleid en de hoofdthema's van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV): Innovatie, Kwaliteitsvergroting en Multifunctioneel gebruik van het landelijk gebied, en de "licence to produce" door een goede landbouwpraktijk. Naar verwachting zal dat in Drenthe tot schaalvergroting in de landbouw stimuleren, tot verbreding van de landbouw en tot de productie van groene en blauwe diensten. De overheid vraagt van agrarische ondernemers om met hun bedrijfsvoering te voldoen aan bredere maatschappelijke doelstellingen dan de strikte primaire productie: maatschappelijk ondernemerschap. Het resultaat zouden agrarische bedrijven moeten zijn die via talrijke relaties verbonden zijn met hun omgeving, zowel economisch als sociaal, ruimtelijk/fysiek en cultureel, en daaraan inhoud geven door agrarische en andere werkzaamheden op zo'n wijze te combineren dat het product meer waarde oplevert.

Het is van belang te weten of dat een reële optie is en wat het kost. De overheid kan dat niet bepalen. Agrarische ondernemers moeten dat zelf aangeven. Zij moeten aangeven op welke wijze en onder welke condities hun bedrijfsvoering kan veranderen om in te spelen op de bredere maatschappelijke doelstelling. Daarmee ontstaat er ook een vergroot draagvlak in de agrarische sector voor dergelijke veranderingen.

De prijsvraag De Drentse Landbouw maakt de Toekomst beoogt dit. Agrarische ondernemers worden gestimuleerd een uitvoerbaar plan in te zenden hoe zij in hun bedrijf vorm willen geven aan het maatschappelijk ondernemerschap, en de relaties met de omgeving willen vergroten. Op minimaal 30 deelnemers wordt gerekend. De plannen kunnen samenwerkingsverbanden tussen verschillende (agrarische) bedrijven betreffen, of op één bedrijf betrekking hebben. Gemiddeld wordt gerekend op samenwerking tussen 3 bedrijven, 2 agrarische en 1 andere. De jury beoordeelt de inzendingen op innovativiteit, kwaliteitsverbetering van de omgeving en duurzaamheid van bedrijfsvoering. Op voordracht van de jury besluiten gedeputeerde staten tot toekenning van een prijs aan maximaal 9 plannen. Deze worden vervolgens uitgevoerd door de ondernemers. Het voorziene effect is een toename van de bedrijvigheid in en rondom de clusters. Een voorzichtige kwantitatieve schatting is realisatie van duurzame werkgelegenheid in 27 bedrijven (45 op 18 agrarische bedrijven, 2 fte per agrarische bedrijf en 9 op anders soortige bedrijven, 1 fte per bedrijf) en nieuwe werkgelegenheid (2 plaatsen per cluster, totaal 18).

De prijsvraag is de concretisering en de kwantificering van de roep van overheden dat de boeren zelf hun brede maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten invullen. De ervaringen ten aanzien van toepassing van regelgeving worden teruggekoppeld in beleid en naar gemeenten, provincies en ministeries.

Het Ministerie van LNV en het Innovatie Netwerk Agrocluster en Groene Ruimte willen financieel substantieel deelnemen. De provincie en het Innovatie Netwerk organiseren gezamenlijk de prijsvraag. Dat vergt van de provincie organisatorische en financiële inspanningen. Het voornemen om op deze wijze innovaties in de agrarische sector te ondersteunen, is in eerste overleggen positief ontvangen door de Noordelijke Land- en Tuinbouw Organisatie (NLTO) en het Drents Agrarisch Jongeren Kontakt (DAJK).

Advies

1. Goedkeuring verlenen aan de gevraagde bijdrage tot ten hoogste € 353.000,--.
2. Deze bijdrage ten laste te brengen van het Fonds flexibel beleid.

Meetbaar/Beoogd beleidseffect

- Maximaal 9 operationele agrarische bedrijven vermeerderd met rond de inzending gegroepede bedrijven, die innoveren door hun bedrijfsvoering aan te passen volgens moderne eisen, en voor anderen voorbeeld zijn van vernieuwend agrarisch ondernemerschap.
- Duurzame handhaving van de werkgelegenheid op de deelnemende bedrijven (45) en groei werkgelegenheid rond de cluster (18).
- Toename van de meerwaarde in de agrarische productieketen.
- Vergroting van de kwaliteit van de leefomgeving in het landelijk gebied.
- Impuls aan de uitvoering van het plattelands- en gebiedsgerichte beleid door ondernemers (30) zélf hun plannen en uitvoeringsvoorwaarden te laten opstellen.
- Concretisering van multifunctioneel gebruik van het landelijk gebied, van groenblauwe dienstverlening, waarbij de resultaten van de voortrekkersrol van Drenthe een belangrijke bijdrage aan de landelijke discussie betekenen.

Argumenten

- 1.1. *Plannen en gestelde randvoorwaarden zijn van agrarische ondernemers zélf.*
Dat levert maatwerk op van bedrijfsvoering, waarin lokaal potentieel wordt uitgebuit, innovatie en draagvlak, en wat past bij de lokale problematiek.
- 1.2. *Substantiële private investering wordt gestimuleerd in agrarische bedrijven en in de door de productie eraan verbonden anderssoortige bedrijven.*
Dat levert een toename van de bedrijvigheid en leefbaarheid van de landelijke omgeving op.
- 1.3. *Beeld ontstaat van de kosten die gemoeid zijn met maatschappelijk ondernemerschap in de agrarische sector.*
Het beeld is noodzakelijk voor de verdere beleidsontwikkeling, waarmee dergelijke processen ondersteund kunnen worden.
- 1.4. *De provincie krijgt effectieve - in de praktijk ontwikkelde - instrumenten ten behoeve van de kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied.*
De instrumenten zijn noodzakelijk voor een goede beleidsuitvoering.
- 1.5. *De provincie geeft aan open te staan voor goede ideeën vanuit de agrarische sector en toont zich bereid die mee te helpen realiseren.*
Hiermee stimuleert de provincie de uitvoering van haar beleid.
- 1.6. *De inzendingen betekenen een impuls voor projectontwikkeling in de landbouwsector, uiteindelijk gefinancierd uit bijvoorbeeld de tweede Pijler van het Gemeenschappelijk landbouw beleid.*
Hiermee bereid de provincie zich voor snel te kunnen inspelen op mogelijkheden die in de tweede Pijler van het Europese Unie(EU)-landbouwbeleid gericht zijn op de landbouwsector.

Uitvoering

Tijdsplanning

Looptijd van het project: 3,5 jaar
Start publiciteit: april 2003
Ontvangst inzendingen: november 2003
Prijsuitreiking: maart 2004
Start planuitvoering: april 2004
Beëindiging planuitvoering: maart 2006
Eindrapportage project: juni 2006

Financiën

Totale kosten	€	1.238.000,--
Externe kosten	€	885.000,--
Kosten voor de provincie	€	353.000,--
Uit het budget:		Fonds flexibel beleid

Monitoring en evaluatie

Rapportage aan provinciale staten vindt plaats na de prijstoekenning aan de winnaars (april 2004) en na de voltooiing van de planrealisaties (mei 2006). De voortgang van het prijsvraagtraject en de planuitvoering wordt in de kwartaalrapportage van de provinciale organisatie opgenomen.

Extern betrokkenen

Het Innovatie Netwerk Agrocluster en Groene Ruimte is medeorganisator van de prijsvraag en van het planuitvoeringstraject en draagt ca. € 110.000,-- bij.
Het Samenwerkingsverband Noord-Nederland ondersteunt de prijsvraag met € 200.000,-- en de planuitvoering vanuit de Adviesraad Agrobusiness (te zijner tijd via planbeoordeling binnen UILNN).
Het Ministerie van LNV ondersteunt de prijsvraagorganisatie en de planuitvoering, en draagt maximum € 515.000,-- bij uit de rubriek Agrarisch Natuur- en landschapsbeheer.
De Rabobank heeft het project voorgedragen bij haar landelijk projectenfonds. De NLTO en het DAJK worden betrokken bij de projectuitvoering.

Communicatie

Tijdens de prijsvraaguitschrijvings- en wervingsperiode: interviews + artikelen.
Tijdens beraadslagingen van jury: interviews met inzenders en niet-inzenders.
Presentatie van juryuitslag: interviews + artikelen over winnende inzendingen + juryimpressies.
Prijsuitreiking: interviews + artikel.
Planuitvoeringstrajecten: van elk plan halfjaarlijks voortgangsartikel, af en toe interview.
Afronding planuitvoering: feestelijke afsluiting.
Tijdens en na planuitvoering: artikelen + interviews over expertmeetings en symposia naar aanleiding van ervaringen.

Bijlagen

1. Projectdocument De Drentse Landbouw maakt de Toekomst, november 2002.

Ter inzage in de leeskamer

N.v.t.

Assen, 29 januari 2003

Kenmerk: 5/6.5/2003000393

Gedeputeerde staten van Drenthe,

A.L. ter Beek, voorzitter

J.D. Nauta, griffier

jh/ck/coll.

1. De provincie is in deze prijsvraag medeorganisator en coach voor de publieke procedurele aspecten in de planuitvoeringstrajecten van de winnaars. De stap van creatief plan naar realisatie is voor de provincie een test op doeltreffendheid en flexibiliteit van regelgeving. De provincie gebruikt de resultaten als een voedings- en kennisbron ten behoeve van de verdere concretisering van het landbouw- en plattelandsbeleid. Zij zal de ervaringen delen met gemeenten, het Rijk en andere provincies.
2. De ondersteuningsbijdrage voor planuitvoering aan de agrarische ondernemer bedraagt maximaal € 115.000,--. De feitelijke hoogte wordt vastgesteld naar redelijkheid van het bij het plan ingediende dekkingsplan en volgens de regels die in het Plattelands ontwikkelingsplan(PLOP)-verband gelden, waarbij de ondersteuningsbijdrage nooit het bedrag overschrijdt dat uit private middelen wordt bijgedragen.
3. De projectopzet biedt ruimte voor maximaal 9 prijswinnaars. Indien echter de inzendingen in onvoldoende mate voldoen aan de beoordelingscriteria, zal het aantal toegekende prijzen verminderen. Evenzo vermindert dan het aantal plannen dat uitgevoerd wordt en daarmee ook de totale kosten voor planuitvoering.
4. Uitgaande van de besluitvorming over een structurele regeling van de uitvoeringskosten van het plattelandsbeleid (2001) en de cofinanciering van plattelandsprojecten (2002) wordt een beroep gedaan op het krediet Flexibel beleid om de cofinanciering van dit niet-LEADER+- en niet-SGB-project te dekken uit het krediet Flexibel beleid.
5. De ondersteuning van de planuitvoering zal plaatsvinden binnen de regels van staatssteun aan bedrijven. In eerste aanleg geven de vastgestelde PLOP-kaders voldoende ruimte ten aanzien van de agrarische bedrijven. Benodigd overleg over interpretatie bij de planuitvoering zal met het PLOP-regiebureau en met LNV plaatsvinden, zodat, indien noodzakelijk, de ondersteuning bij de EU wordt aangemeld.

PROJECT

versie
november 2002**PROJECTTITEL : DE DRENTSE LANDBOUW MAAKT DE TOEKOMST****gedeputeerde : A. Edelenbosch****ambtelijke ondersteuning : W. de Bruijn, K. de Jong, G. Meijers****Centrale thema**

Met dit project zoeken we naar manieren om tot verbetering van de kwaliteit van de Groene Ruimte in Drenthe te komen d.m.v. de ontwikkeling van bedrijfseigen multifunctionaliteit van agrarische bedrijven. De uitoefening van het agrarische bedrijf is onverbreekelijk verbonden met de versterking van de relaties met de omgeving. Dat moet in dit project beter zichtbaar worden, en verder uitgebouwd. De relaties kunnen van sociale of culturele aard zijn, van economische of van esthetische aard. De randvoorwaarde van duurzame versterking van de bedrijfseconomische basis moet daarbij vervuld zijn. Landbouwbedrijven moeten daartoe eigen, specifieke bedrijfsvoeringskarakteristieken ontwikkelen. Daarmee laat de ondernemer zien hoe hij/zij in staat en bereid is het eigen bedrijf naar een hoger niveau te tillen, met grotere maatschappelijke waardering. Het resultaat is een sterkere verbondenheid van het landbouwbedrijf met de fysieke en sociale omgeving waarin de agrarische productie plaatsvindt, waarbij nauwe samenwerking met collega's niet verplicht, maar wel als pré geldt. De werving van de deelnemende bedrijven heeft een inschrijvingskarakter-met-prijsvraag-element.

Aanleiding en verantwoording

Het landelijk gebied wordt op verschillende manier gebruikt. Het is de omgeving waarin agrarische productie plaatsvindt, waarin zorg voor landschap, natuur en water is, waar gerecreëerd wordt. Het vormt het decor voor het reizen en voor lang- en kortdurende verblijven en het omsluit de stedelijke gebieden. Andere, gedeeltelijk nieuwe functies winnen aan belangrijkheid t.o.v. de landbouw. In het Structuurschema Groene Ruimte, goedgekeurd in het kabinet op 21 december 2001, en de beleidsbrief Platteland, die de Minister en de Staatssecretaris van het Ministerie LNV op 9 januari jl. naar de Tweede Kamer zonden, staat de kwaliteitsverbetering van het landelijk gebied centraal.

De kwaliteitsverbetering wordt bereikt door samenhangend beleid t.a.v. de ruimte, de economie (van aanbod- naar vraaggestuurd), de welvaart en de cultuur van het landelijk gebied. Zij moet ten goede komen aan de mensen die leven en werken op het platteland, en aan de burgers die leven in de stedelijke gebieden, en medegebruikers zijn van het landelijk gebied (Beleidsbrief p.3).

Drenthe biedt volop de belevingen van ruimte, rust en stilte. Het landelijke gebied is daarbij van doorslaggevend belang. Het landschap is een bepalende factor voor de recreatie en het toerisme. Verreweg het grootste gedeelte van het landelijk gebied - ca. 75 % - is bestemd voor gebruik door agrarische ondernemers. Het gebied van bos en natuur beslaat ca. 15% van het oppervlak (Drenthe in cijfers, 2002). De agrarische bedrijfsvoering bepaalt in hoge mate de huidige verschijningsvorm en de kwaliteit van het Drentse landschap.

Veranderingen in de agrarische sector worden beïnvloed op drie niveau's. Vanuit het macro-niveau (de wereld- en Europese markt) worden tendenzen gevoed die noodzaken tot opgaande productiviteitsontwikkeling. Naar verwachting zal het aantal agrarische bedrijven in de Europese Unie in de komende tien jaren daarbij sterk afnemen. Op meso-niveau (nationale en regionale gebieden) zullen overheden en belangengroepen zich richten op de continuering van inkomensvorming in de agrarische sector, op kwaliteit van het landschap en het landelijk gebied, en op leefbaarheid. Hierbinnen zullen – en dit is het micro niveau – de individuele agrarische bedrijven verschillende

strategieën kiezen, die variëren van uitbreiding van oppervlakte tot het starten van andere productie-activiteiten binnen de agrarische bedrijfsvoering of tot beëindiging van het agrarische bedrijf. Het taakveld van de Provincie ligt op het meso-niveau.

In gebieden, die daartoe door de Provincie zijn begrensd, wordt door veel boeren gebruikgemaakt van de mogelijkheid om individuele beheersovereenkomsten af te sluiten binnen de Programma's Subsidieregeling Agrarisch Natuurbeheer en Subsidieregeling Natuurbeheer van LNV. Dat levert in die gebieden een kwaliteitsverbetering m.b.t. de natuurwaarden (direct, want er is resultaatverplichting) en de landschappelijke waarde (indirect, want de diversiteit wordt groter). De financiering vindt plaats uit het budget van het Ministerie LNV. De agrarische ondernemer kiest uit de vastgestelde beheerspakketten, en sluit een overeenkomst af voor een periode van zes jaren.

Ook in de zgn. "niet-begrensde gebieden" wil de Provincie de agrarische ondernemers stimuleren in de voortgaande kwaliteitsverbetering van hun bedrijfsvoering. Dat is in lijn met de wensen die diverse rijksoverheden (LNV, VROM) inmiddels een aantal jaren uiten m.b.t. de vergroting van de maatschappelijke rol van agrarische ondernemers : en : "De boeren moeten het zelf doen !" voegen zij eraan toe. Helaas zijn deze wensen van overheidswege nog nooit gekwantificeerd en geconcretiseerd. De Provincie wil in beeld te brengen wát dat dan moet kosten, en hoe de flexibiliteit en doeltreffendheid van regelgeving dat toelaat : agrariërs die groeien in hun diverse rollen, bijvoorbeeld als waterbeheerder, als gastheer of gastvrouw, als producent-schakel in een productieketen etc. De relaties van het bedrijf met de omgeving worden daardoor talrijker en diverser van karakter. Daarmee wordt dan ook een kwaliteitsverbetering van de groene ruimte bereikt. Om te kunnen groeien in een rol waarmee kwaliteitsverbetering bereikt wordt, moeten aanpassingen aangebracht worden in de totnogtoe primair-agrarische bedrijfsvoering.

De Prijsvraag

De ondernemer wordt uitgenodigd om zélf voorstellen te ontwikkelen over de wijze waarop hij/zij kans ziet om de kwaliteitsverbetering te realiseren in het eigen bedrijf. Vervolgens worden de voorstellen in prijsvraagvorm beoordeeld, en de bekroonde plannen worden uitgevoerd. Daarmee evolueert de agrarische bedrijfsvoering naar omgevingsbedrijfsvoering. In de omgevingsbedrijfsvoering zijn de productieprocessen vervlochten waaruit als producten geleverd worden : voedsel, landschap, natuur en toegankelijkheid. De relaties tussen het agrarisch bedrijf en de omgeving worden talrijker, zowel economisch als sociaal, en krijgen andere vormen, bv. door ICT-toepassingen. Eveneens kunnen de onderlinge relaties talrijker worden tussen bedrijven die via vormen van samenwerking de kwaliteitsvergroting realiseren. De totaalopbrengst van de bedrijfsvoering moet een economisch rendabele activiteit zijn teneinde continuïteit te garanderen. Er is sprake van een combinatie van productie van groene diensten en agrarische producten. De mogelijkheden tot financiering in een publiek-private vorm zullen in dit prijsvraagproject onderzocht worden. Daarmee ontstaat het geconcretiseerde en gekwantificeerde beeld van de gewenste verruiming van de maatschappelijke rol van agrarische ondernemers.

Het project richt zich op de ontwikkeling van voorbeelden van omgevingsbedrijfsvoering. Zij komen voort uit eigen wensen en ideeën van ondernemers over de wijze hoe die gestalte moeten krijgen. Ondernemers geven daarbij hun eigen voorwaarden aan. Daarin onderscheidt zich deze projectopzet van andere initiatieven, waarin hoogstens een vergoeding aangeboden wordt voor vóór- en van bovenaf gedefinieerde inspanningen (bijvoorbeeld : agrarisch natuurbeheer volgens vastgesteld stramien ; waterbeheer volgens vastgestelde richtlijnen ; landschapsbeheer voor vastgesteld onderhoud aan nauw omschreven landschapselementen) en voor een aantal – niet door de agrarisch ondernemer verzonnen - thema's. Voor het ontstaan van een "win-win"-situatie staat het hanteren van vooraf vastgestelde beoordelingscriteria borg.

Dit traject is complementair aan hetgeen beoogd wordt met de kwaliteitsverbetering van de agrarische producten en productiewijze : ook deze zijn randvoorwaarde voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Daaraan is het predikaat Goede Landbouw Praktijk gekoppeld, en het heeft in de toekomst een verplicht karakter voor elk landbouwbedrijf. Elk bedrijf dient daarbij te voldoen aan de gestelde regels van productkwaliteit en productieomstandigheden m.b.t. dierhuisvesting en – gezondheid, gewaskeuze en –bescherming, milieubelasting, voedsel- en persoonlijke veiligheid en arbeidsvoorwaarden. Daarnaast moet zorg besteed worden aan natuur, landschap en waterbeheer. De wijze waarop hangt af van 't het landschapstype. In Drenthe onderscheiden we daarvan zes : esdorpen- en esgehuchtenlandschap, wegdorpenlandschap van de laagveen- en de veenrandontginningen, ontginningskoloniën en veenkoloniën.

Dit project geeft aan de agrarische ondernemer de mogelijkheid te laten zien op welke wijze hij/zij de Goede Landbouw Praktijk in de bedrijfsprocessen opneemt, hoe die verweven zijn met het landschapstype waarvan het bedrijf deel uitmaakt en hoe dit een stimulans geeft tot verdere kwaliteitsverbetering. Kortom, hoe een "plus" op de normale agrarische bedrijfsvoering gerealiseerd kan worden. Het bouwt voort op de mogelijkheden die door de ondernemer zelf wenselijk, aantrekkelijk en haalbaar geacht worden. Het biedt een mogelijkheid tot experimenteren met de vorm waarin voor geleverde diensten private en / of publieke betaling plaatsvindt. Het biedt de Provincie een horizonsverruiming voor de beleidsvorming t.a.v. de vergroting van de kwaliteit van het landelijke gebied, waarvan de relevantie zich tot geheel Nederland zal uitstrekken.

Projectbeschrijving

Doelstelling :

Het verbeteren van de kwaliteit van de landelijke omgeving in Drenthe.

Verwachte resultaten :

1. Negen omgevingsbedrijven die door hun bedrijfsvoering de kwaliteit van de landelijke omgeving in haar verschijningsvorm en/of haar beleving vergroot en daarmee een voorbeeldfunctie vervullen.
2. Negen agrarische bedrijven met een demonstratief karakter die zich een duurzame bedrijfseconomische basis hebben gecreëerd, en waarvan een aantal nauwere onderlinge relaties zijn aangegaan.
3. Kennis over de randvoorwaarden waaronder gebiedsspecifieke groene diensten geleverd kunnen worden door agrarische bedrijven en over mogelijkheden van publiek-private verdeling van de kosten.
4. Kennis over de wijze waarop bedrijfsspecifieke invulling een extra plus kan betekenen voor de kwaliteit van de bedrijfsvoering uitgaande van de GLP.
5. Impuls vanuit de opgedane ervaringskennis aan de beleidsontwikkeling op provinciaal en op nationaal niveau.

Activiteiten :

1. Samenstelling van de voorbereidingscommissie, die tevens de jury vormt, waarin vijf leden op persoonlijke titel benoemd worden wegens hun betrokkenheid bij dit onderwerp. De commissie wordt geassisteerd door een ambtelijke groep (vier leden), die voorbereidingen treft m.b.t. de opstelling van de wedstrijdreglementen, de informatieverstrekking, de voorselectie van inzendingen, het vooronderzoek en de advisering t.b.v. de besluitvorming door de jury. Juryleden zijn afkomstig uit de gebruikers van de omgeving (dikgedrukt : van grootste betekenis) :
toerisme/recreatie : TRD (hierin zitten Recron, Horeca-Nederland, ANWB, NLTO, KvK-Drenthe)
landbouw : Noordelijke Vereniging van Biologische Boeren, DAJK, NLTO
midden- en kleinbedrijf : MKB Regio Noord, Rabobank
natuur- en milieu : Milieufederatie Drenthe

wonen : BOKD.

hobby/sport : fietsvereniging, archeo- en/of geologische kringen, historische verenigingen ;
en uit de verschillende overheidsgeledingen :

Innovatienetwerk Groene Ruimte en Agrocluster

LNV – Den Haag/Groningen

Vereniging Drentse Gemeenten en Waterschappen

De ambtelijke groep wordt samengesteld uit 1 projectleider/jury-secretaris, 1 Provinciale ambtenaar, 1 Innovatienetwerk-ambtenaar en 1 landbouwfunctionaris van NLTO/DAJK

2. Binnen de door de Provincie vastgestelde kaders worden landbouwbedrijven uitgenodigd om in te schrijven op de prijsvraag om verbeteringen aan te brengen in de fysieke en sociale omgeving waarbinnen de bedrijven produceren d.m.v. aanpassingen van de agrarische bedrijfsvoering. De verleende tegenprestatie ligt in de uitreiking door GS van een geldprijs aan de winnaars (€ 5.000 per bedrijf), in het verlenen van kortdurende financiële faciliteiten en in het aangaan van een inspanningsverplichting t.b.v. de planrealisatie. GS besluiten tot prijstoekenning, al naar gelang van aantal, aard en kwaliteit van de inzendingen.
3. De Provincie ontvangt inzendingen, en speelt ze in handen van de voorbereidingscommissie/jury en de ondersteunende ambtelijke groep. Er vindt voorselectie en vooronderzoek plaats, verificatie van uitvoerbaarheid, en advisering aan de jury t.b.v. haar besluitvorming. In de periode oktober tot december 2002 komen inzendingen binnen. In maart 2003 vindt de uitslag van de jury plaats, zodat de plan-uitvoering vanaf april 2003 kan plaatshebben. Tijdens de beoordelingsperiode mag de jury met de planindieners contact opnemen om planaanpassing te verzoeken wegens een door de ambtelijke ondersteuningsgroep gesignaleerd onoverkomelijk obstakel. Daarbij kan de jury een suggestie doen waardoor het obstakel verdwijnt. De prijsuitreiking is door GS, en de uitvoering start d.m.v. een overeenkomst over het plan tussen de bedrijfseigenaren en GS van Drenthe.
4. Tijdens de planuitvoering vindt monitoring plaats vanuit de Provincie Drenthe, en worden de veranderingen t.a.v. de bedrijfsvoering naar het publiek gepresenteerd.
5. Na elk jaar van uitvoering vindt evaluatie van de impact plaats tijdens overleg tussen de ondernemers en de Provincie. De resultaten worden door de jury en de ambtelijke groep jaarlijks besproken. De Provincie draagt zorg voor vastleggen en uitdragen van de kennis binnen de sector, naar de andere provincies, naar mogelijke toekomstige private partners en naar de ambtelijk betrokkenen op landelijk niveau.
6. Combinatie van de opgedane kennis uit andere projecten die resultaten boeken m.b.t. de kwaliteitsvergroting van het landelijk gebied d.m.v. thema- en expertmeetings en symposia
7. De resultaten en kennis over de wijze waarop die zijn bereikt als ingrediënten meenemen in de vorming van nieuw Provinciaal beleid ter stimulering van de kwaliteitsverbetering van de Groene Ruimte, en daarmee actief bijdragen aan de beleidsvormingsprocessen op nationaal niveau.
8. Uitvoering van vastgesteld beleid.
9. Evaluatie van het prijsvraagtraject, en planvorming voor volgende impulsen t.b.v. voortgaande ontwikkeling van het landelijk gebied.

Kaderstelling : beoordelingscriteria en randvoorwaarden

Teneinde te kunnen voldoen aan de projectdoelstelling, worden de voor de prijsvraag ingediende plannen beoordeeld binnen de volgende kaders :

1. De beoordelingscriteria : in de mate waarin de planuitvoering resultaten levert op de in de criteria genoemde onderwerpen krijgt het plan een waardering. Deze hangt samen met de graad van vernieuwing die gerealiseerd gaat worden, ofwel : de innovativiteit van het plan. De jury stelt de waardering vast, en doet op die basis een voordracht aan GS m.b.t. het winnende plan. Het plan dient aan minimumkwaliteitseisen te voldoen om voor een prijs in aanmerking te komen.
2. De randvoorwaarden : deze stellen een aantal eisen aan de indieners en aan de vorm waarin het plan ingediend moet worden om te kunnen meedingen in de prijsvraag.

1. Beoordelingscriteria

A. Het aanbrengen van verbeteringen in de kwaliteit van één of meerdere omgevingsfactoren

- natuurwaarden (ecologische diversiteit, verbindingzones) *belevings/natuurwaarde*
- ruimtebegrenzende landschapselementen (vegetatie, omheining) *visueel*
- ruimtegebruik (natuurlijke vegetatie, productief gewas, water, beweiding) *visueel/belevingswaarde*
- sociale, culturele cohesie : wederzijdse directe betrokkenheid tussen agrarische producenten en andere burgers (korte ketens, kennis/informatie, PR/voorlichting, fysieke toegankelijkheid en/of actieve inschakeling, voorbeeldfunctie) *ervarings/belevings/economische waarde*
- verschijningsvorm van bedrijfsopstallen *visueel*

B. Het realiseren van duurzame bedrijfsvoering

- bedrijfseconomische rentabiliteit met duurzaam toekomstperspectief
- tijdspad t.a.v. het bereiken van deel- en eindresultaten
- producten en productieprocessen die aan de GLP normen voldoen, voor de gebiedsafhankelijk normen een invulling geven en een "plus" geven aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering
- onderlinge relaties in de bedrijfsvoering tussen collega-bedrijven
- directe uitvoerbaarheid
- inschakeling van financiers van verschillende aard i.s.m. landschapsgebruikers

C. De versterking van bestaande beheersprogramma's van landelijke omgeving

- multiplier-effect door de combinatie met maatregelen uit o.a. Programmabeheer, ROL, maar daarmee niet samenvallend

2. Randvoorwaarden

De in de prijsvraag beoordeelde plannen worden per bedrijf opgesteld, en bevatten tenminste de volgende informatie :

- naam indieners en bedrijfseigenaren, adres, LEI/LASER registratienummer
- aanduiding landschapstype
- beschrijving huidige bedrijfsvoering : producten, bestemming, landschapsgebruik, opstallen
- kaart van bedrijfsoppervlak, met daarin aangegeven het huidige gebruik en de huidige ruimtelijke elementen
- de naam van het plan
- beschrijving van de nieuwe, beoogde bedrijfsvoering : producten, bestemming, landschapsgebruik, relaties, opstallen
- beoogd resultaat dat bereikt wordt door de uitvoering van het plan : kwalitatief en kwantitatief (dus de "winst" t.a.v. de op het plan van toepassing zijnde criteria)

- activiteiten die uitgevoerd gaan worden : wat er gebeurt, wanneer het gedaan wordt, wie het doet, hoe het gedaan wordt en wat het resultaat van die activiteit is
- kaart van het bedrijfsoppervlak, met daarop aangeduid het gebruik en de ruimtelijke landschapselementen in de beoogde, nieuwe situatie
- kostenberekening om de nieuwe bedrijfsvoering te kunnen realiseren
- dekingsplan van de kosten en financieringsconstructies, waaruit de eigen financieringsbijdrage en de benodigde externe financieringsbijdrages zijn vermeld
- bedrijfseconomische berekening van de nieuwe bedrijfsvoering

Aanvullende eisen aan het plan en de uitvoering :

- het plan moet binnen 2 jaren na de uitslag van de jury uitgevoerd zijn.
- de uitvoering van het plan dient inpasbaar te zijn in het Gemeenschappelijke Landbouwbeleid van de EU. Daartoe geeft een door de voorbereidingscommissie/jury samengestelde adviesgroep van deskundigen over het Plattelands Ontwikkelings Programma (POP) haar inschatting of het plan binnen de omschrijvingen van het POP past. Een plan dat daarin niet past zal voorgedragen worden voor aanpassing. Een dergelijk aangepast plan kan meedingen.
- indien het plan niet past binnen de POP-beschrijvingen, en geoordeeld wordt dat uitvoering een bijzonder wezenlijke bijdrage geeft aan de kwaliteit van het landelijk gebied, dan zal volgens de geldende procedure de goedkeuring van uitvoering door de Europese Commissie gezocht worden.
- de aan de Provincie in rekening gebrachte financiële bijdrage in het dekingsplan mag de € 115.000 niet overschrijden. Het startbedrag moet een gedeelte van de investeringskosten dekken, en dient in redelijke verhouding te staan tot de eigen bijdrage van de planindieners en die vanuit andere bronnen.
- de bijdrage heeft het karakter van bijdrage aan de startkosten om de in het plan beoogde bedrijfsvoering te realiseren. De bijdrage mag niet besteed worden aan aankoop of pacht.
- een in de uitvoeringskosten opgenomen post m.b.t. de inschakeling van advies- of projectbureau's voor planvorming en/of uitvoering mag niet hoger zijn dan € 5.000

De voorwaarden aan de indieners zijn :

- Het bedrijfsoppervlak van de deelnemende bedrijven ligt binnen de Drentse provinciegrenzen
- De indieners zijn op de datum van plan-indiening eigenaars of erfpachters van de betreffende grond.
- De indieners hebben de agrarische bedrijfsvoering als hoofdberoep, d.w.z. dat minstens 50% van hun inkomen uit de uitoefening van het agrarische bedrijf afkomstig is.

Landschapstypes en geografische verspreiding

De onderscheiden landschapstypes - waarin agrarische productie plaatsvindt – en hun verspreiding over de gemeentes zijn :

esdorpen- en gehuchtenlandschap : alle 12 gemeentes

wegdorpenlandschap van de laagveenontginningen : gemeentes Westervelde, Noordenveld, Meppel en De Wolden

wegdorpenlandschap van de veenrandontginningen : gemeentes Coevorden, Emmen, Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Tynaarlo

ontginningskoloniën : gemeentes Noordenveld en Westervelde

veenkoloniën : gemeentes Noordenveld, Midden-Drenthe, De Wolden, Hoogeveen, Coevorden, Emmen, Borger-Odoorn, en Aa en Hunze

Tijdsplanning

Vaststelling van het projectdocument	februari 2003
Werving financiering	februari 2002 – januari 2003
Definitieve vaststelling project	maart 2003
Werving jury	april 2003
Werving deelnemers	april – oktober 2003
Ontvangst plannen	november 2003
Jury-beoordeling	december 2003 – maart 2004
Ondertekening uitvoeringscontract	maart 2004
Start uitvoering	april 2004
Evaluatie prijsvraagtraject	juni 2004
Monitoring planuitvoering	april 2004 – april 2006
Bemiddelende ondersteuning planuitvoering	april 2004 – april 2006
Tussentijdse evaluatie – vastleggen kennis	februari 2005, 2006
Expertmeetings en themabijeenkomsten	april 2004 – oktober 2006
Terugkoppeling ervaringen en kennis naar provincies, private partners, landelijke ambt. niveau	vanaf april 2004 – 2008
Eindevaluatie – vastleggen kennis	mei 2006
Vaststellen beleidsnotitie	oktober 2006 (of eerder, indienesignaleerd)
Uitvoering beleid	2007 - 2012

Kostenbegroting en financiering

Kosten prijsvraagorganisatie :

Publiciteit (drukken, verspreiden, voorlichten)	€ 10.000
Jurykosten (8 pers. vergaderingen)	€ 8.000
Ambtelijke groep projectleider (9 mnd. 0,6 fte)	€ 27.000
3 leden (1 Provincie, 1 Innovatienetwerk, 1 sector)	p.m.
administratieve en logistieke ondersteuning (6 mnd. 1,0 fte)	€ 30.000
Expertise kosten	€ 10.000
Prijzengeld 9 x € 5.000	€ 45.000
<u>totaal wedstrijd</u>	€ 130.000

Kosten uitvoering 9 projecten :

- investeringen aan omgeving/bebouwing/toegang, instrumenten, opleidingen, bedrijfspubliciteit etc. voor 9 bedrijven 9 x € 115.000	€ 1.035.000
(gebaseerd op kosten van PPO-project Realisering bedrijfsnatuurplannen)	
- bemiddeling/publiciteit t.b.v. verkrijging financiering private deel	€ 5.000
Projectleider (15 mnd 0,4 fte)	€ 30.000
3 leden ambtelijke ondersteuningsgroep	p.m.
Vijf expertmeetings en themabijeenkomsten tussentijds 5 x100 pers. á € 30	€ 15.000
Studiedag eindpresentatie 200 pers. á € 30 + programma	€ 8.000
Symposium eindresultaten (drukken, publiciteit/video, bijeenkomst ..)	€ 15.000
<u>totaal planuitvoering</u>	€ 1.108.000

Beoogde financiering :

Prijsvraagorganisatie

Provincie Drenthe	€ 65.000
Innovatienetwerk	€ 50.000
Ministerie LNV	€ 15.000
<u>totaal</u>	€ 130.000

Uitvoering 9 projecten

Provincie Drenthe	€ 288.000
Innovatienetwerk	€ 235.000
Ministerie LNV	€ 400.000
Rabobank	€ 85.000
UILNN/SNN	€ 100.000
<u>totaal</u>	€1.108.000

Provinciale staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van gedeputeerde staten van Drenthe van 29 januari 2003, kenmerk 5/6.5/2003000393;

BESLUITEN:

- I. een bedrag van ten hoogste € 353.000,-- toe te kennen ter uitvoering van het project De Drentse Landbouw maakt de Toekomst;
- II. dit bedrag te dekken uit het Fonds flexibel beleid.

Assen, 19 maart 2003

Provinciale staten voornoemd,

, griffier

, voorzitter

jh/ck/coll.